

Miért dönt úgy egy család, hogy Magyarországról Erdélybe költözik? Miért jobb választás, igazibb otthon a budapestinél, a Csongrád megyeinél a Maros menti kis falu vagy a festői Stájerlakanina? Elmondja Ila Gábor és Magony Réka.

ÍRTA: CSATLOS TÜNDE ÉS FARKAS-RÁDULY MELÁNIA

FOTÓ: FARKAS-RÁDULY SÁNDOR, SZILÁGYI GÁBOR

Édes Erdély,
itt lakunk

Gábor budapesti értelmiségi családba született a hetvenes évek közepén. Édesapja a magyarországi számítástechnikai szakma egyik ősfigurája volt, akinek, bevallása szerint, nem örökölte műszaki beállítottságát. Mivel azonban a zene mellett semmilyen „komoly” szakma iránt nem mutatott kellő szorgalommal társuló érdeklődést, végül mégis az atyai pályán kötött ki. A kilencvenes-kétezres években még kevesen dolgoztak ebben a szakmában, így nagyon sok fiatal viszonylag gyors karriert futtatott be.

– Én például harmincévesen már igazgatói pozícióba kerültem – meséli Gábor – az ezzel

ha nem lépek meg egy jelentős, értékrendbeli változtatást, akkor vagy beleszürkülök, vagy beleőrülök a „rendszerbe”. Egyértelmű persze, hogy a karrieremnek voltak pozitív, nem anyagi jellegű hozadéka is, a végére például megszűnt a megfelelési kényszerem, így nem is izgatott az egész játék. Okafogyottá vált az ügy, amikor megkaptam, már nem érdekelt sem a státusz, sem az anyagi körülmények. Nyilván ez a helyzet is katalizálta a döntésemet.

Attól kezdve, hogy valaki nem az elfogadott logika szerint tervezi meg az új életét, életerét, már nem evidencia a nyugati irányba mozdulás

együtt járó juttatásokkal és felelősséggel együtt. A kellemes körülményeket nyilván nem nehéz megszokni, de a stresszes üzleti környezet és a 10–12 órás munkanapok törvénytörően elmagányosítják, előbb-utóbb kiégetik az embert. Esetemben ráadásul mindez társult egy egyre erősödő belső alkotási igénnyel, amivel kompenzálni akartam egyszerre önmagam és a társadalom felé is. Világosan éreztem, hogy

– vallja Gábor, aki szerint ezzel a pólusváltással fontosabbá válik a nyugati kényelemnél a keleti nyugalom. Vásárolt egy erdélyi kis faluban egy telket, régi házzal, és odaköltözött párjával, Ildikóval, akivel azóta közösen nevelik három gyönyörű gyermeküket.

– Elsődleges missziómnak Borát, Samut és Sárát tartom. A nevelésük a legnehezebb, de legszebb feladat, amit valaha kaptam. Szerencsére

A Cserna-völgye

egy szeretetteljes család, és benne persze a NŐK (feleség, anyós, nővér, pót- és keresztmamák) segítenek ebben a néha sziszifuszi munkában.

De Gábor nem csak otthonuk falai között próbál gyarapodni és gyarapítani. Másoddiplomának elvégezte a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem zenepedagógia szakát, ma zenéléssel és rádiózással foglalkozik. Ő szerkeszti és vezeti a Marosvásárhelyi Rádió szombati dzsesszműsorát.

– Önmagamat a zenélésben próbálok kiterjeszteni, fejleszteni. A sok évvel ezelőtt Hána Lászlóval életre keltett Dzsasztán után idéntől az Eztán Együttesben zenélünk, újulunk meg Asztalos Zsolttal, Ritiu Krisztinával és Molnár Edével. Kiváló kollégánk, ifj. Kacsó Tibor segítségével épp nemrég készítettük el az új koncepció első demofelvételeit, ezek reményeink szerint e cikk megjelenésekor már elérhetőek lesznek a közösségi oldalakon. A helyi élőzenei flórára gyakorolt hatással párhuzamosan a Sztereoótippen (a rádiós műsoromban) pedig olyan világszínvonalú könnyűzenei lemez-újdonosságokkal és érdekességekkel próbálok megbarátkoztatni a közönséget, melyekkel felénk amúgy máshol nemigen találkozoznának.

Gábor szerint ugyan valószínűleg könnyebb lenne az élet egy skandináv országban, ahol egyaránt jelentős támogatást élveznek a gyermekneveléssel foglalkozó családapák, illetve a művészeti és közszolgálati területeken alkotók, ő mégis inkább a küzdelmesebb, magyarlakta vidéket választja.

– Tanultam Franciaországban, dolgoztam az Egyesült Államokban és turistáskodtam a világ egyéb részein, de kulturálisan mindig és minden szál a Kárpát-medencéhez kötött és köt: a zenei és épített örökségtől kezdve a nyelven, az irodalmon át egészen a gasztronómia vagy a humor világáig.

Azt természetesen Gábor is belátja, hogy „előző életének” – megtakarításainak és magyarországi barátainak – köszönheti a mostani körülményeiket, annak hozadéka, hogy úgy és olyan értékrend szerint élhetnek, ahogy azt jónak találják. Jobbágytelkén, a csendben, a családdal.

– A beilleszkedésben nagy segítséget jelentett a falusi, Nyárad menti közeg, ahol még mindig szép számban akadnak segítőkész, a mindenhez IS értő emberek. Jó szomszédok és jó szakemberek kellene a hétköznapi nehézségek elkerüléséhez. Biztos léteznek igazi

macsók, magányos farkasok, akik egyetlen fejszével 24 óra alatt többszintes, központi fűtéses gerendaházat varázsolnak az erdő közepére, de én nem ilyen vagyok. A túléléshez nekem nélkülözhetetlen a közösség segítsége. És ilyen értelemben is tökéletes helyre kerültünk.

Felmerült már bennük a visszaköltözés gondolata, és sokkal nehezebb volt ez a döntés, mint idefele, annak idején, egyedül – árulja el Gábor. De pusztán anyagi szempontokból vizsgálva is arra a következtetésre jutottak, hogy egy budapesti környezetben megteremteni azokat az életfeltételeket, amelyekben most élnek (tisztá levegő, csillagos ég, tücsökgzene, biztonság, organikus táplálék stb.) csak úgy lenne kivitelezhető, ha Gábor ismét minden nap 10–12 órát a munkájához kötve, a családjától távol töltene.

– És akkor még nem beszéltünk sem a nem anyagi jellegű nagyvárosi hátrányokról, sem a hasonló erdélyi előnyökről: a tündérvilág megfoghatatlan, léleknyugtató rezgése mellett például arról, hogy errefelé a pénzügyi sikeresség mellett számítanak még olyan értékek, melyeket az máshol már egységesen felülírt. Egy kézfogás, az adott szó, az ember becsülete és jó híre itt még mintha fontosabb lenne, mint folyószámlájának végösszege. Szeretünk itt élni, jól érezzük magunkat, és reméljük, hogy gyermekeink is ebben az igazi, emberi világban cseperedhetnek fel.

Csongrádból Stájerlakaninára

Magony Réka története sem mindennapi. A most tizenegyedik osztályos diáklány a magyarországi Csongrád megyében született. Közel két éve turistaként érkezett Krassó-Szörény megyébe a szülei-

Az oravicabányai
Mihai Eminescu Színház mennyezete

vel. Meséli, hogy a nagy kaland nagy izgalommal kezdődött. Egy nap rájuk esteledett, azonban nem találtak szállást. Pontosabban találtak, de a kiszemelt, Stájerlakanina közelében levő motel zárva volt, az ügyintéző pedig telefonálgatás után érkezett a helyszínre. Akkor még sem ő, sem a szülei nem gondolták, hogy a későbbi otthonukban tölthetik az éjszakát. A szülőket érdekelte, másnap ki is de-

rítették, miért nem üzemel a szálláshely, és felajánlották a segítségüket. Így kezdődött életük egyik legnagyobb kalandja – ma már ügyintézőként dolgoznak ott, és igyekeznek minél több turistához eljuttatni a település híret.

– Áttelepedésünk híre váratlanul ért mindenkit otthon. Volt, aki azt mondta, hogy nem vagyunk normálisak, és hamar visszaköltözünk... Nem

Az oravicabányai
Mihai Eminescu Színház nézőtere

volt igazuk, mivel egy év és hét hónap telt el azóta, és mindenképp maradni szeretnénk. Egyrészt a tüdőbeteg nagyapám miatt, akinek korábban lélegeztetőgépre volt szüksége, egy itteni látogatás során azonban észrevettük, hogy jobban érzi magát, nem fáradt, sőt a gépet is mellőzi. Amint lehetett, ő is hozzánk költözött, és újra teljes életet él – meséli Réka, aki nem rejti véka alá, hogy itt-tartózkodásuk első három hónapjában nehezen birkózott meg a környezetváltással. Rögtön román iskolába került, ahol senki sem tudott magyarul. Szerencsére jól beszélt angolul, az osztálytársakkal, tanárokkal eleinte ezen a nyelven értekezett. Időközben barátokat szerzett, és segítségükkel, illetve önerőből hat hónap alatt megtanult románul.

– Szerintem a román nyelv jóval könnyebb, mint a magyar, egy kis akarattal és elszántsággal pedig könnyebben lehet haladni. Ha kommunikálni akarsz az emberekkel, meg kell tanulnod az ország nyelvét. Anyukám mindvégig buz-

A Szeles-vízesés

dított, és nagyon sokat köszönhetek neki – fűzi hozzá, majd elmeséli, hogy kedvenc román szava a iubire (szerelem), ezt tanulta meg először, és nagyon megtetszett neki. Bár beilleszkedett a stájerlakaninai közösségbe, a rohamléptekkel közelgő érettségi miatt kénytelenek voltak olyan középiskolát keresni, ahol magyar osztályok is vannak, így került a temesvári Gerhardinum Római Katolikus Teológiai Líceumba.

– Kissé különc és temperamentumos természetem miatt eleinte sokan csodabogárnak tartottak, de miután megismertek, hamar befogadtak, és ma már nagyon sok barátom van az iskolában – mondja Réka, aki szemmel láthatóan megtalálta a helyét a tanintézetben. Vasárnap estétől péntek délutánig bentlakásban van, a tanórákon kívül részt vesz a szilenciumokon, valamint az iskola által szervezett esti programokon, hétfőként pedig hazamegy a családjához.

Mára Temesvár és Stájerlakanina is a szívéhez nőtt, utóbbi várost főként a táj szépsége és a tiszta

levegő miatt kedveli, a helyi étkezési szokásokkal viszont még nem sikerült teljesen megbarátkoznia.

– A román ételek nagyon eltérnek a magyartól, teljesen más az ízviláguk, de néhány ételt megkedveltem. Egyik kedvencem a ciorbă de perișoare, vagyis a húsgombóclevés, a pacallevest viszont sohasem fogom megszokni, bár a pacalpörköltet szeretem. Mindezek ellenére a környékre látogatók a vendéglátásra és a látványra sem panaszkodhatnak – meséli, majd elárul néhány dolgot a látnivalókról.

Szálláshelyük a Románia legelső víztározójaként emlegetett Mărghița-tó közelében van, 1940-ben létesítették turizmus céljából. A természetjárókat először túrázni, majd barlangászni vinné, hiszen a Bánsági-hegyvidékhez tartozó Anina-hegység több mint ezerkétszáz barlangot rejt, igaz, ezek közül csak néhányat lehet látogatni. De ott van még a történelmi Magyarország első hegyi vasútvonala Stájerlakanina és Oravicabánya között, amely festői szépségű tájon, számos völgyhídon, valamint alagúton vezet keresztül. A nosztalgikus hangulatú fapados utazás után a vonat befut Oravicabányára, ahol érdemes megnézni az 1817-ben megnyílt, a bécsi Burgtheater másaként épült színházat, amelynek nyitőünnepségén állítólag Ferenc József császár is jelen volt. Akinek még ez sem elég, ellátogathat a Bigér-vízeséshez, amelyet a The World Geography című internetes lap 2013-ban beválogatott a világ legszebb vízesései közé.

– Ha valaki pihenésre vágyik, vagy egy kis kalandot szeretne, keressen fel minket, és olyan helyekre viszük el, amelyekre álmaiban sem gondolt volna. Mindenkit szeretettel várunk! – fűzi hozzá a fiatal lány. Magony Réka úgy gondolja, saját példája a legjobb bizonyíték arra, hogy nem szabad visszariadni a változásoktól, mivel sosem lehet tudni, mit nyerünk általuk. Soha nem hitte volna, nem is álmott arról, hogy Stájerlakanina lesz élete meghatározó nagy kalandja, a hely, ahová kirándulni ment, és ahol új otthonra, magával ragadó környezetre talált. Úgy érzi, valószínűleg életre szóló barátságokat is kötött. Visszaköltözni Csongrádba? Nem álmodik ilyenről. Ahogy ő fogalmazott: ha nagyon muszáj lenne hazamenni, csak átmenetileg maradna ott, és az első adandó alkalommal visszajönne. ●